

Річки

- 1. Головні частини річки*
- 2. Річкова система та річковий басейн*
- 3. Живлення та режим річок*

Географія 6 клас

Вода просочує всю Землю—з середини, зовні, зверху; її жили розходяться в усіх напрямках, як сполучні ланки

На землі вода є символом руху:
вона тече вічно, не зупиняючись і не знаючи втоми...

Елізе Реклю

Води суходолу

Поверхневі

Річки
Озера
Болота
Льодовики
Штучні водойми
Канали

Підземні

Знаходяться
під землею:
в порах
тріщинах порід
і порожнинах
земної кори

Води суходолу 35% води

річки

озера

болота

багаторічна мерзлота

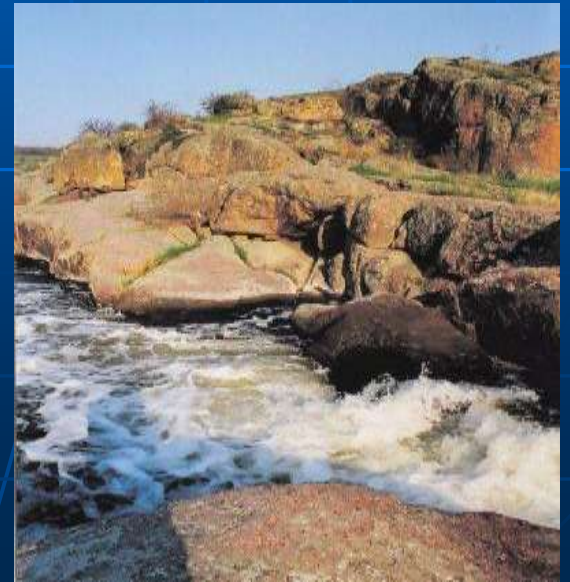
штучні водойми

підземні води

льодовики

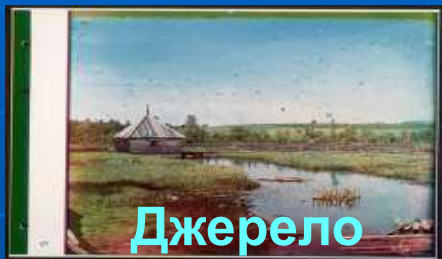
Що таке річка?

Річка—
це природний водний потік,
що прямує у створеному ним
заглибленні

Витік річок

Куди впадає річка?

в море

в озеро

Дельта

Гирло

в океан

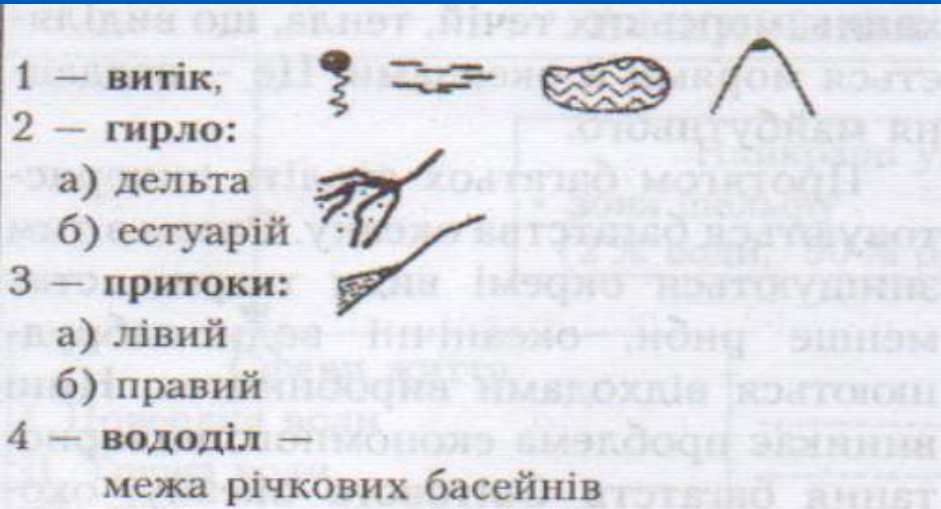

злиття річок

Що за дерево гіллясте,
Без листків, без квітів
рясних.

Недалеко й до біди:
Стовбур, гілки — із води!

Ну і тато! Ну й отець!
Словом, тато — молодець!
Цілий вік ріці-дитині
Він збирає по краплині
Срібносяйную водицю,
Щоб було все як годиться.

Річкова система = річка + притоки

Річковий басейн — площа, з якої річка збирає воду

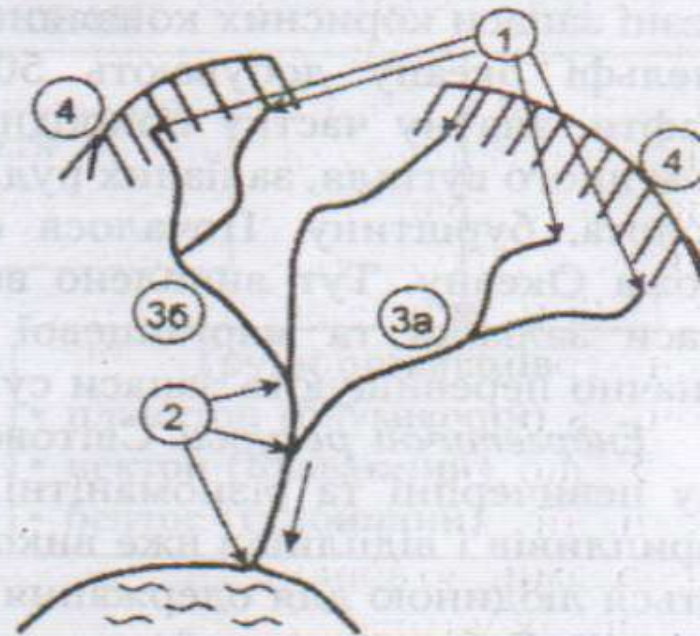
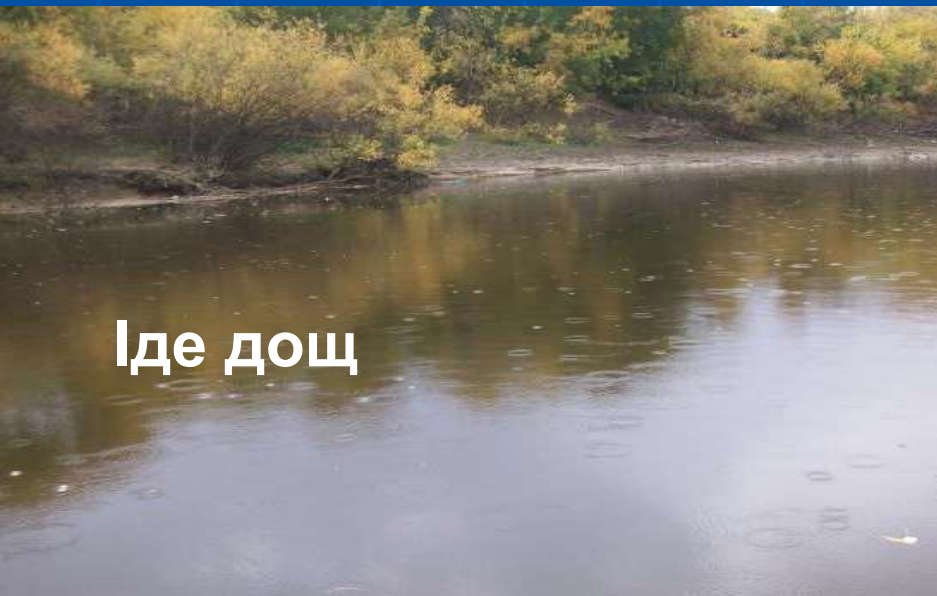

Схема 41. Головні частини річки

Джерело

Тане сніг

Іде дощ

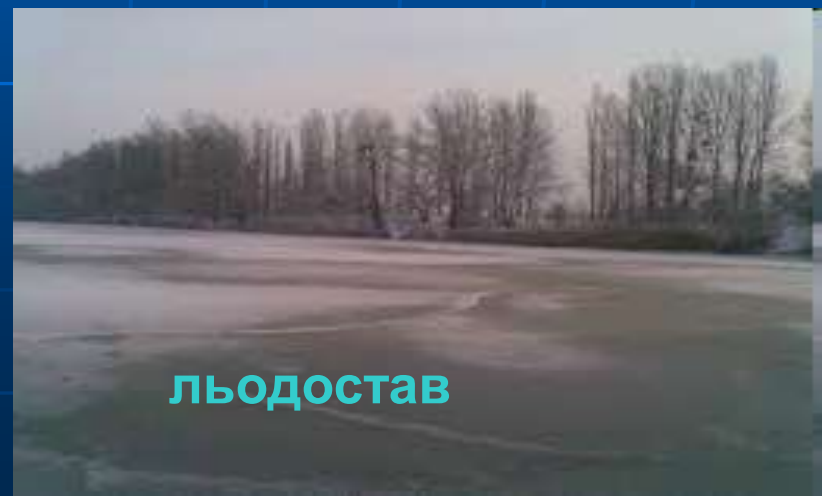
межень

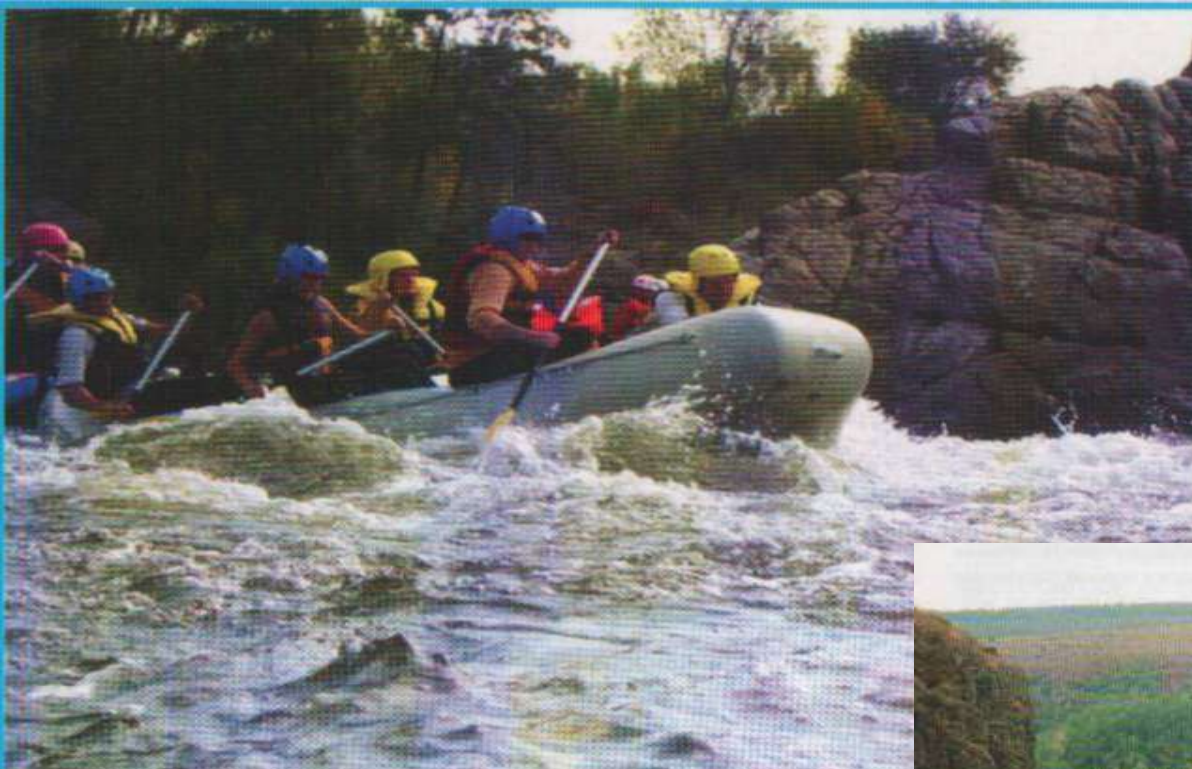
заплава

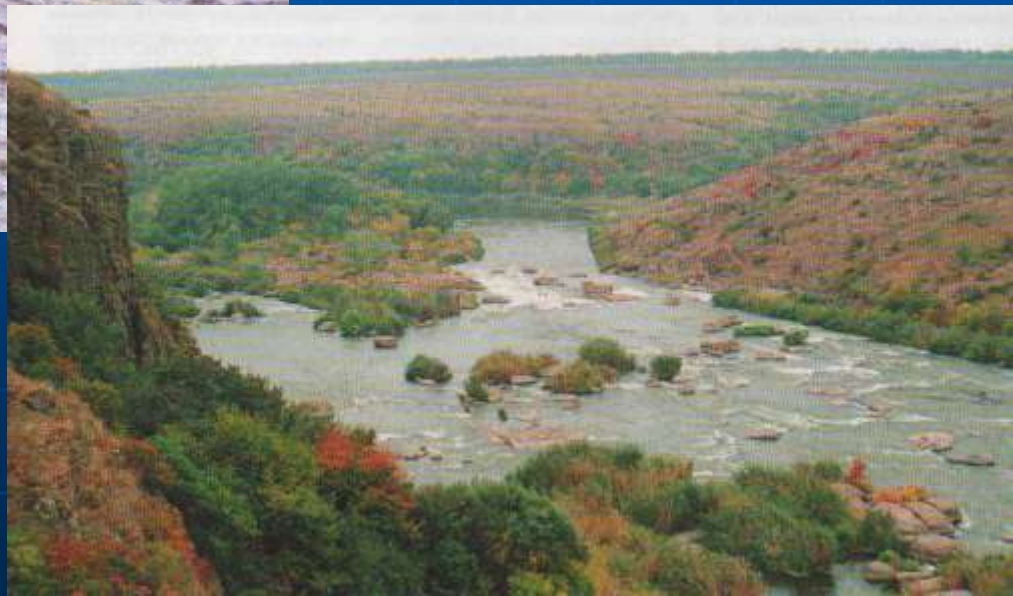
повінь

льодостав

*Річка русло прориває,
Щільну глину розмиває.
Наставляє дно їй роги,
Які зветься як?*

*А у прірві аж до дна
Водяна гуде стіна.
Бризок—цілі міради.
Зветься диво...*

*На яких річках буває
таке диво?*

Якщо на шляху річки трапляється великий виступ, складений твердими породами, утворюється водоспад. Найбільше їх у горах. Найвищий водоспад у світі — Анхель (у Південній Америці). Його висота 1054 м. Є водоспади в Українських Карпатах і в Кримських горах. Найвищий водоспад в Україні є Учансу (в Криму) висота 98,5м.

Головні частини річки

A wide river flows through a lush green forest. The water is calm and reflects the surrounding trees and sky. The banks are covered in dense vegetation, including tall trees and bushes. The sky is clear and blue.

Кожна річка має *витік* (початок) та *гирло* (місце де річка впадає в іншу водойму: океан, море, озеро чи іншу річку)

Річка Дніпро витікає із болота на
Валдайський височині в Росії

Річка Інд зародилася у
льодовиках Тибету

Гирло річки може мати форму **дельти**, або **естуарію**

Дельта формується річковими наносами і є піщаними островами у гирлі річки

Найбільшу у світі дельти мають річки Амазонка, Ганг

Естуарій — це широке затоплене морем гирло річки. Він нагадує довгу затоку.

Найбільший естуарій має річка Ла-Плата (у Південній Америці)

A satellite image showing the Dniester River delta. The river is a dark, winding line that branches out into a complex network of smaller channels and lakes, creating a maze-like pattern. The surrounding land is a patchwork of green and brown, indicating agricultural fields and natural vegetation. The overall appearance is that of a large, intricate water system.

Гирло річки Дніпро

Вигляд з космосу

Дельта формується річковими наносами і є піщаними островами у гирлі річки, порізаними рукавами та протоками

Найбільшу дельту в світі утворює річка **Ганг**, впадаючи у Бенгальську затоку. Її площа – понад **100 тис. км²**.

Бенгальська
затока

An aerial photograph of a river delta, showing a complex network of white, winding channels that branch out from a larger river into a body of water. The surrounding land is dark green, and the water is a light blue-grey color. A dark blue rectangular box is overlaid on the top right of the image, containing white text.

З Гімалаїв у Бенгальську затоку
виноситься мільйони тон породи

Бенгальська затока

Естуарій – це широке
затоплене морем
гирло річки

Найбільший у світі естуарій на річці Парана

Парана

Буенос-Айрес

48 км

Ла-Плата

320 км

220 км

Атлантичний
океан

Прослідкуйте на карті де беруть **початок** і куди **впадають** річки: Дніпро, Дунай, Волга, Ганг, Ніл, Конго, Амазонка

Меандри

Елементи річки

An aerial photograph showing a river with several sharp meanders flowing through a lush green valley. The riverbed is light-colored, contrasting with the surrounding green grass. In the foreground, there is a hillside covered in yellow wildflowers. A line of dark evergreen trees runs along the edge of the valley.

Річкова долина –звивисте заглиблення по якому річка тече від витoku до гирла.

Тераси — ділянки річкової долини, які в минулому були заплавою. **Тераси** — частини річкової долини, які ніколи не заливаються водою.

тераси

Заплава — частина річкової долини, яка затоплюється під час розливу річки.

заплава

русло

Русло — заглиблення в річковій долині, яким постійно тече вода

Заплава — частина річкової долини, яка затоплюється під час розливу річки.

В Україні **заплави** річкових долин заливаються водою навесні під час танення снігів, або під час повеней в літній період, коли випадає багато дощів

Річка Тетерів в літню повінь

Річка — це природний водний потік, який тече у виробленому ним самим заглибленні — руслі

Тема "Річки"

1. Головні частини річки

витік

Льодовик,
болото,
озеро

Річкова долина

Русло

Заплава

Вивчити за
підручником

гирло

Океан, море,
озеро чи
інша річка

Річкова система та басейн

Річкова система — річка з усіма її притоками.

Притока — річка, яка впадає в іншу річку.

Притоки є ліві та праві

Басейн річки —
це територія, з якої
річка зі своїми
притокам збирає воду

Басейн Дніпра становить 65% площі України

Басейни головних річок України

Річкові системи:

- - Дніпро;
- - Дунай;
- - Дністер;
- - Південний Буг;
- - Сіверський Донець
- - Західний Буг

Межею між басейнами є **вододіл**

Встановіть вододіли річок **Дніпро** – **Дністер**, **Дніпро- Південний Буг**, **Дніпро- Сіверський Донець**

Найбільший басейн має річка **Амазонка**

$S_{\text{бас}} > 7 \text{ млн. км}^2$

$S_{\text{дельти}} = 100 \text{ тис. км}^2$

Дельта річки Амазонка
Вигляд з космосу

$S_{\text{дельти}} =$
100 тис.км²

Атлантичний океан

Річка з усіма своїми притоками називається
річковою системою

рі

1 витік

2 водоспад

3 Головна річка

4 притока

5 гирло

назвіть частини річкової системи

2. Річкова система та басейн

витік

Ліві притоки

Головна річка

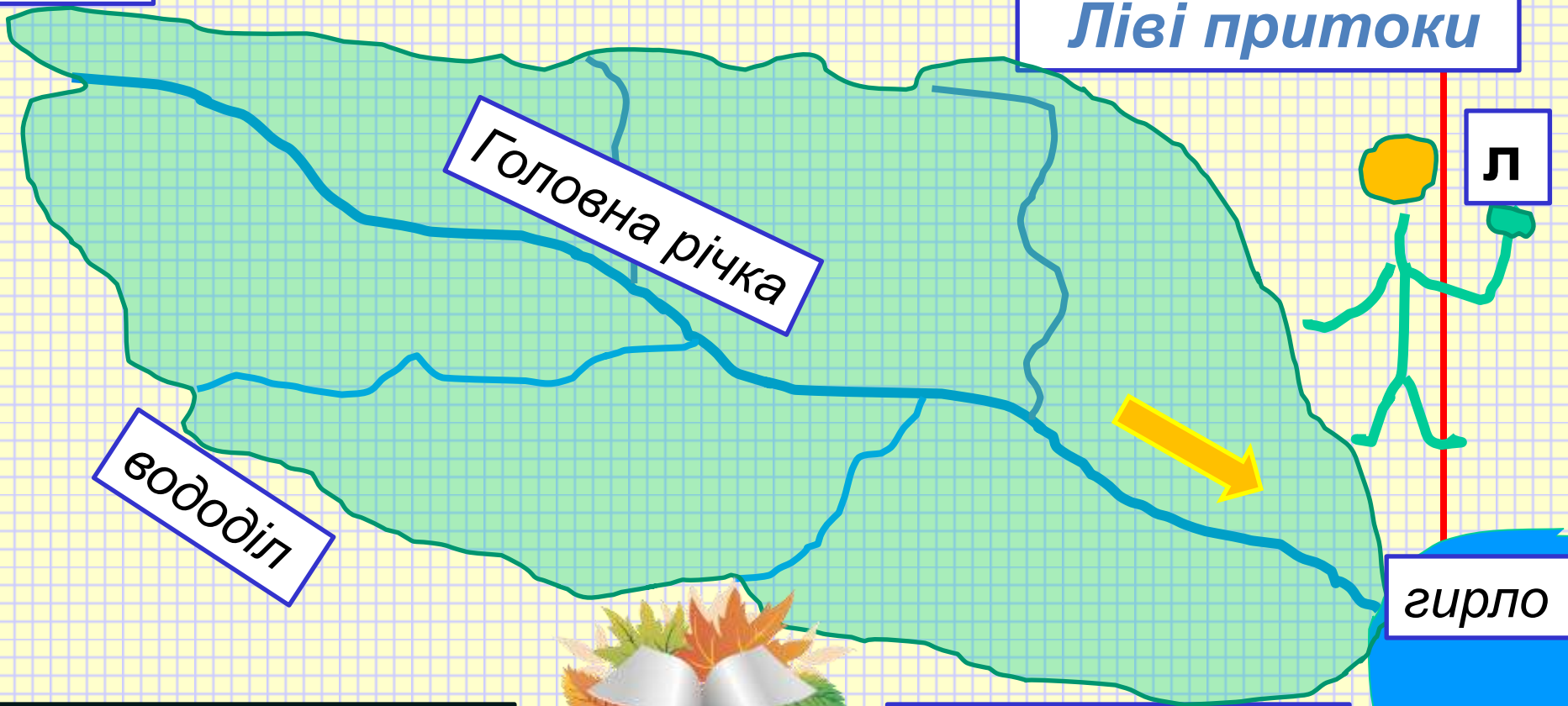
вододіл

Л

гирло

Праві притоки

Басейн річки

Притокою якої річки являється
річка Глухівка, що в Малій Рачі
являється притокою річки Тетерів

Живлення річок

Живлення річки – це поповнення її водою
Головними джерелами живлення є дощове,
снігове, ґрунтове та льодовикове.

Режим річки - зміни води в річці протягом року

ЖИВЛЕННЯ РІЧОК

ДОЩОВЕ

СНІГОВЕ

ЛЬДОВИКОВЕ

ҐРУНТОВЕ

Амазонка

Режим та живлення:

Дощовими водами живляться річки, що течуть у районах з жарким і вологим кліматом

Господарське значення:

Амазонка

Рівень води в них протягом року майже не змінюється, оскільки цілий рік у їх басейнах випадають рясні дощі

Річка Голубий Ніл, Африка

Талими сніговими і льодовиковими водами живляться річки, які починаються високо в горах, де вершини покриті льодовиками

Річка Амудар'я

Найвищий рівень води в цих річках буває влітку,
коли тануть в горах сніги

A wide, calm river flows through a lush green landscape. The river is flanked by dense, vibrant green trees and bushes. In the distance, a flat, green plain stretches towards a clear blue sky with a few wispy clouds. The water reflects the surrounding greenery and the sky.

Змішане живлення мають річки помірних широт.
Тобто живляться і **дощовими**, і талими **сніговими**,
і **підземними** водами

Тетерів

Що таке водний режим

Водний режим річки це регулярні зміни рівня води в ній протягом року

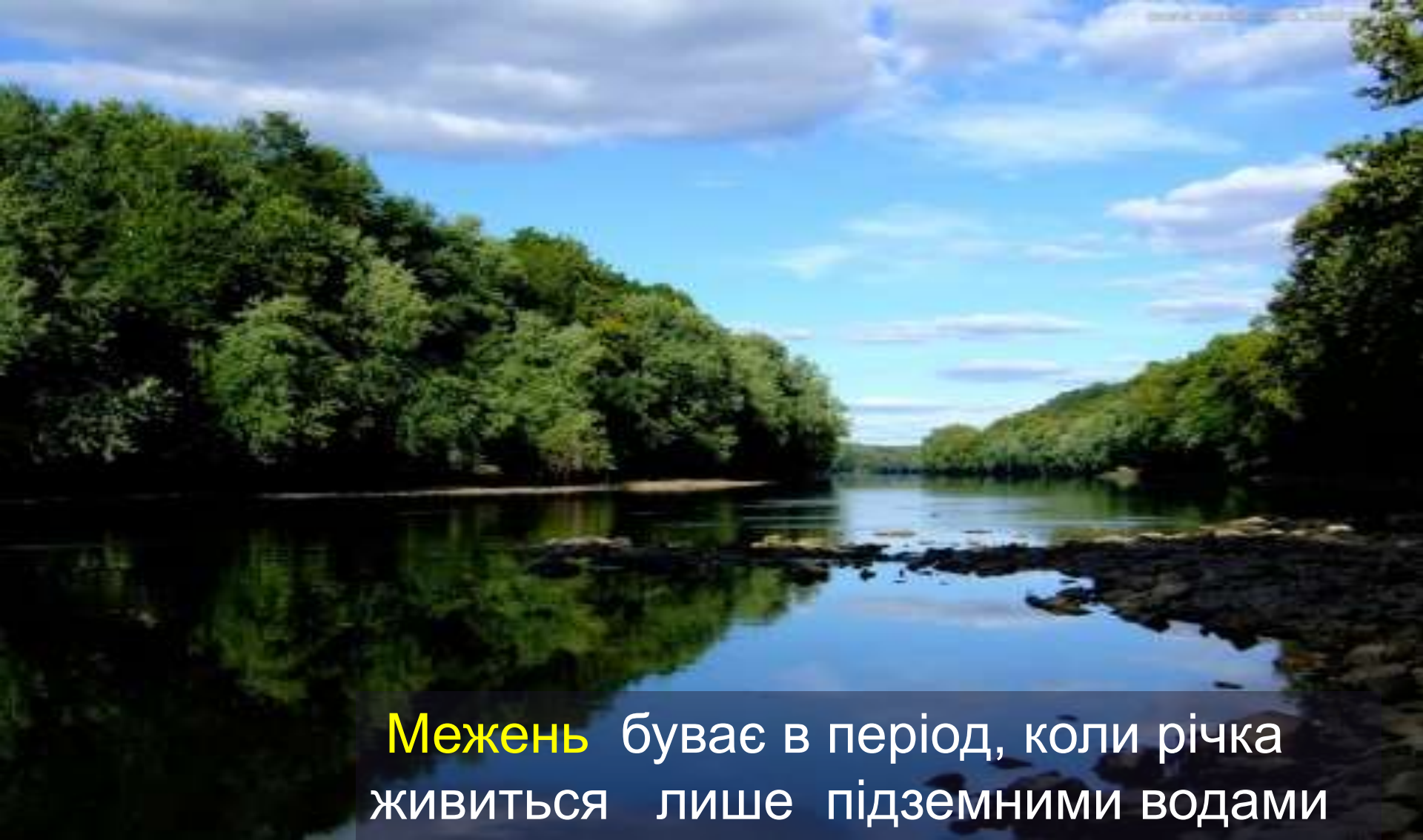
Повінь - найвищий рівень води в річці, який наступає щороку після танення снігу навесні

Повінь на річці Тетерів

Межень на річці

Межень – найнижчий рівень води.

Межень буває в період, коли річка
живиться лише підземними водами

Межень на річці

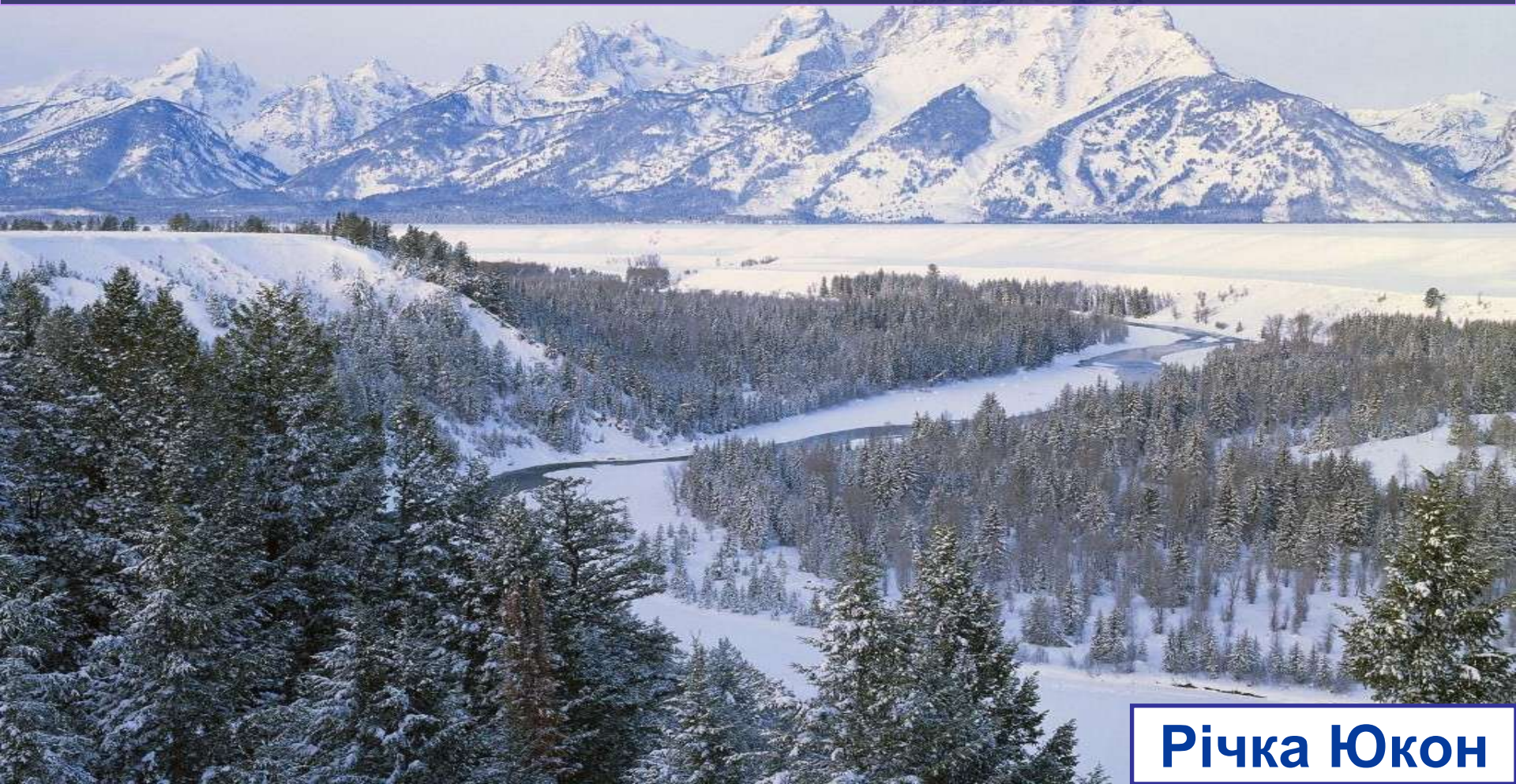

Паводок — раптовий підйом рівня води в будь-який час року, спричинений тривалими дощами і посиленням таненням снігу.

Літній паводок

на річці Тетерів

Льодостав – період нерухомого покриву на річці

Річка Юкон

Льодостав на річці Тетерів
поблизу Радомишля

Як людина використовує річку?

1

допишіть вирази

природний водний потік, який тече у виробленому ним самим заглибленні

територія, з якої річка зі своїми притокам збирає воду

регулярні зміни рівня води в річці протягом року

частина річкової долини, яка затоплюється під час розливу річки.

1

річка

2

річковий басейн

3

водний режим

4

заплава

**найвищий рівень води в річці,
який буває щороку в певний час.**

Повінь

**найнижчий рівень води в річці.
Він буває посушливої пори.**

Межень

**раптові підйоми рівня води
в будь-який час року,
спричинені тривалими дощами і
посиленим таненням снігу.**

паводки

**зміни рівня води в річці
впродовж року.**

Режим річки

Назвіть пори року відповідно до явищ

ПОВІНЬ

навесні

межень

улітку

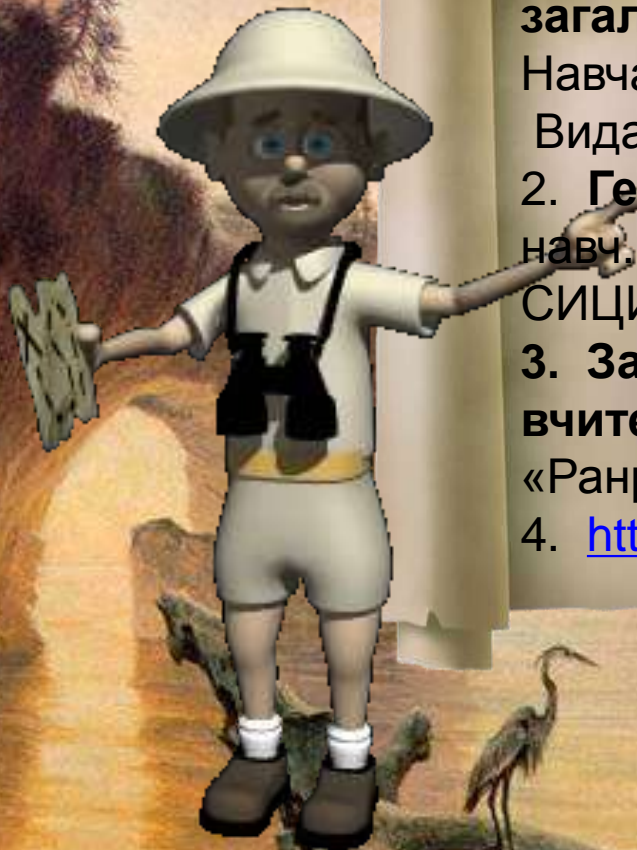
льодохід

навесні

льодостав

узимку

Джерела

1. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. **Географія: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів: Навчально-методичний посібник.**— Видання друге, доповнене. — К.: Літера ЛТД, 2007.
2. **Географія: підручник для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл./ В. М. Бойко, С. В. Мікелі – ХАРКІВ: СИЦІЯ, 2014**
3. **Загальна географія. 6 клас: посібник для вчителя/ О. О. Байназарова – Харків: Веста «Ранок», 2002. (На допомогу вчителю)**
4. <http://naurok.com.ua>